

โครงการ การอบรมหลักสูตร “หลักนิติธรรมเพื่อประชาธิปไตย” (นรป.) รุ่นที่ ๓

๑. หลักการและเหตุผล

หลักนิติธรรม หมายถึง หลักการในการปกครอง (principle of governance) ซึ่งแต่ละบุคคล สถาบัน องค์กร หน่วยงาน รวมทั้งรัฐต่าง ๆ ซึ่งอยู่ภายใต้การปกครองนั้น มีความตระหนักรู้ และมีจิตสำนึกในความรับผิดชอบที่จะต้องปฏิบัติตามกฎหมาย หรือกฎเกณฑ์ (law) ที่ได้ร่วมกันสร้าง และต่างยอมรับว่าเป็นกฎที่ได้บัญญัติขึ้นโดยความยุติธรรม มิใช่เป็นไปตามอำเภอใจของใครคนใดคนหนึ่ง ตลอดจนมีผลบังคับใช้ต่อทุกคน และทุกองค์กรอย่างเท่าเทียม เสมอภาค และเป็นธรรม รวมทั้งมีความสอดคล้องกับหลักการ และมาตรฐานสิทธิมนุษยชนอันเป็นสากล

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ได้บัญญัติและให้ความสำคัญของหลักนิติธรรม โดยบัญญัติไว้ในมาตรา ๓ วรรคสอง ว่า “การปฏิบัติหน้าที่ของรัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาล รวมทั้งองค์กรตามรัฐธรรมนูญ และหน่วยงานของรัฐ ต้องเป็นไปตามหลักนิติธรรม” นอกจากนี้ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ หมวดที่ ๕ แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ส่วนที่ ๓ แนวนโยบายด้านการบริหารราชการแผ่นดิน มาตรา ๗๘ ยังได้บัญญัติไว้ว่า “รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านการบริหารราชการแผ่นดิน ดังต่อไปนี้ (๖) ดำเนินการให้หน่วยงานทางกฎหมายที่มีหน้าที่ให้ความเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานของรัฐตามกฎหมายและตรวจสอบการตรากฎหมายของรัฐดำเนินการอย่างเป็นอิสระ เพื่อให้การบริหารราชการแผ่นดินเป็นไปตามหลักนิติธรรม”

ตามแผนยุทธศาสตร์ศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๔-๒๕๕๙ ศาลรัฐธรรมนูญได้กำหนดวิสัยทัศน์เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานภายในระยะเวลา ๔ ปี ว่า “ศาลรัฐธรรมนูญเป็นหลักของนิติรัฐและนิติธรรมในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข” อีกทั้งยังมีพันธกิจหลักในการรักษาความเป็นกฎหมายสูงสุดของรัฐธรรมนูญ สร้างบรรทัดฐานการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนตามรัฐธรรมนูญ สร้างความถูกต้องเป็นธรรมของระบบนิติรัฐและรักษาความชอบธรรมของการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ด้วยความสำคัญของหลักนิติธรรมดังกล่าวข้างต้น สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญจึงได้ดำเนินโครงการอบรมหลักสูตร “หลักนิติธรรมเพื่อประชาธิปไตย” (นรป.) มาแล้ว จำนวน ๒ รุ่น ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๖ และ พ.ศ. ๒๕๕๗ มีผู้เข้าอบรมแล้วจำนวนทั้งสิ้น ๑๐๓ คน โดยการคัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิจากหลายภาคส่วน การดำเนินโครงการดังกล่าวมีการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวิเคราะห์ผลงานทางวิชาการ ข้อวิพากษ์ และเสนอแนะต่อสังคม การเมือง เศรษฐกิจ และด้านอื่น ๆ ที่เป็นคุณประโยชน์ในการพัฒนาทุกองคาพยพของประเทศไทยต่อไป ในการนี้สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญจึงได้กำหนดให้มีการดำเนินโครงการอบรมหลักสูตร “หลักนิติธรรมเพื่อประชาธิปไตย” รุ่นที่ ๓ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘ ขึ้น

๒. วัตถุประสงค์

๒.๑ เพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกและพฤติกรรมของบุคลากรทั้งในภาครัฐและเอกชนให้สอดคล้องกับวิถีการปกครองตามหลักนิติธรรมในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข โดยมุ่งเน้นการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักธรรมาธิปไตย หลักความเป็นกฎหมายสูงสุดของรัฐธรรมนูญ หลักการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ และหลักการควบคุมและตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ

๒.๒ เพื่อให้บุคลากรที่ผ่านการศึกษอบรมสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ต่อองค์กร ประชาชน ประชาสังคม และการปฏิรูปประเทศทั้งระบบ

๒.๓ เพื่อเสริมสร้างและพัฒนาเครือข่ายชุมชนทางวิชาการด้านรัฐธรรมนูญ กฎหมายมหาชน และกฎหมายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรมทางศาล โดยเฉพาะในส่วนของเกี่ยวกับหลักนิติธรรม หลักประชาธิปไตย หลักสิทธิมนุษยชน และความรับผิดชอบต่อสังคม เพื่อนำไปสู่การพัฒนาประเทศชาติต่อไป

๓. เป้าหมายของโครงการ

ผลลัพธ์สุดท้ายของหลักสูตรคือ ผู้ผ่านการอบรม มีภาวะผู้นำ มีสมรรถนะด้านการบริหารจัดการที่ดี สามารถนำการเปลี่ยนแปลงและขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ในการพัฒนาการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๔. ระยะเวลา และขอบเขตวิธีการอบรม

๔.๑ ระยะเวลาการอบรม (รวมถึงการศึกษาดูงาน) ตั้งแต่เดือนมกราคม ๒๕๕๘ – เดือนกันยายน ๒๕๕๘ สัปดาห์ละ ๑ วัน ทุกวันพุธ ระหว่างเวลา ๐๙.๐๐ - ๑๖.๐๐ น.

๔.๒ การอบรมในห้องบรรยาย

๔.๒.๑ การบรรยาย/การอภิปรายถกแถลง แบ่งออกเป็น ๓ กลุ่มวิชา รวม ๑๒๙ ชั่วโมง โดยวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิของศาลรัฐธรรมนูญ และผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก

๔.๒.๒ ภาคปฏิบัติ แบ่งผู้เข้ารับการฝึกอบรมเป็นกลุ่มย่อย จำนวน ๔ กลุ่ม กลุ่มละ ๑๓ คน จัดทำบทความทางวิชาการ การศึกษาดูงานในต่างประเทศ

๔.๓ กิจกรรมเสริมและการศึกษาดูงาน แบ่งเป็น

๔.๓.๑ การปฐมนิเทศ

๔.๓.๒ ศึกษาดูงานในกรุงเทพมหานคร จำนวน ๑ ครั้ง

๔.๓.๓ การศึกษาดูงานในประเทศ จำนวน ๑ ครั้ง

๔.๓.๔ การศึกษาดูงานต่างประเทศ จำนวน ๒ ครั้ง แบ่งเป็นกลุ่มประเทศในเอเชียและยุโรป

๔.๓.๕ การปัจฉิมนิเทศ

๔.๔ การทำกิจกรรมเพื่อสาธารณะประโยชน์

๔.๕ การเขียนบทความวิชาการคนละ ๓ บทความ ความยาวประมาณ ๑๐ หน้ากระดาษA4 ได้แก่ (๑) บทความเกี่ยวกับหลักนิติธรรมจำนวน ๑ เรื่อง กำหนดส่งเดือนมีนาคม ๒๕๕๘ (๒) บทความเกี่ยวกับหลักประชาธิปไตยจำนวน ๑ เรื่อง กำหนดส่งเดือนพฤษภาคม ๒๕๕๘ (๓) บทความเกี่ยวกับหลักสิทธิมนุษยชน จำนวน ๑ เรื่อง กำหนดส่งเดือนกรกฎาคม ๒๕๕๘ และผู้เข้าอบรมคัดเลือกบทความส่วนบุคคลของตนเองจำนวน ๑ เรื่อง เพื่อนำเสนอภายในเดือนกันยายน ๒๕๕๘

๔.๖ พิธีพระราชทานประกาศนียบัตรชั้นสูง ศาลรัฐธรรมนูญจะกำหนดตามความเหมาะสม

๕. สถานที่ดำเนินการ

สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษาฯ อาคารราชบุรีดิเรกฤทธิ์ (อาคารA) ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร

๖. ผู้รับผิดชอบ

กลุ่มงานวิทยาลัยรัฐธรรมนูญ สถาบันรัฐธรรมนูญศึกษา สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ

๗. ตัวชี้วัดผลสำเร็จของโครงการ และเกณฑ์การพิจารณาผู้สำเร็จการฝึกอบรม

ผู้ทรงคุณวุฒิของสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญประเมินผลการฝึกอบรมแล้วเห็นว่าประสบความสำเร็จในระดับร้อยละ ๘๐ ขึ้นไป สำหรับเกณฑ์การพิจารณาผู้สำเร็จการฝึกอบรม ประกอบด้วย ผู้เข้ารับการฝึกอบรมต้องเข้ารับการฝึกอบรมไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐ และจัดทำเอกสารทางวิชาการตามจำนวน และส่งภายในที่กำหนด

๘. การคัดเลือกผู้เข้ารับการฝึกอบรม จำนวน ๕๒ คน หรือตามจำนวนและภาคส่วนต่างๆ ตามความเหมาะสม

๙. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

การเมืองการปกครองไทยได้รับการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยเริ่มต้นด้วยการพัฒนาบุคลากรและสร้างเครือข่าย ในการร่วมกันสร้างประชาธิปไตยให้เกิดสันติสุขสภาพแก่ประชาชนชาวไทยทั้งปวง เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และกระบวนการเปลี่ยนแปลงที่มีผลกระทบต่อสังคมไทย ทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม สร้างเจตคติ ค่านิยม ความคิด และวิถีชีวิตประชาธิปไตย และร่วมกันแสวงหาแนวทางและวิธีการในการพัฒนาการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

.....